

Интервју водила Наташа Боговић (Данас)

Очигледно је да разговори између Демократске странке Србије и Српске радикалне странке о коалицији постоје већ дуже време. То је - просто - реалност. За те преговоре смо знали, а сада је то и јавно. И у вези с председничким изборима постојали су такви разговори. То је легитимно, не вреди се љутити због тога. Свака политичка странка бира опцију коју сматра најповољнијом за себе. Видећемо како ће се ти договори одразити на резултате избора. Надам се да таква коалиција неће имати прилику да буде формирана, и да ће резултати ових избора поново потврдити европску оријентацију Србије. Током предизборне кампање ДСС ће морати отворено да каже да ли су за европску Србију, а ако нису морају да кажу како је могућа стабилност и економски развој Србије у наредним годинама - каже у разговору за Данас, у дану када је расписао парламентарне изборе, Борис Тадић, председник Републике Србије и лидер Демократске странке.

Не бојите се радикала?

- Што бих се бојао? Радикали имају своју, а ДС своју подршку, и ту смо - две велике странке. Све остале имају кудикамо мањи број гласова и полако идемо ка двопартијском систему. Могућност победе на овим изборима има Или ДС са својим или радикали са својим политичким блоком. Али, уверен сам да ће проевропски блок, који жели да сачува целовитост земље, победити на овим изборима.

Одбили сте понуду Либерално-демократске партије за коалицију.

- Нисам је ни приметио, искрен да будем. Никакву понуду нисам добио, а не третирам понуде које евентуално произлазе из интерпретација нечијих ставова у медијима. С друге стране, критеријуми и истинитост једне политике се огледају у политичкој пракси.

Пише: Борис Тадић
понедељак, 17 март 2008 00:38

Недавно смо, у другом кругу председничких избора, имали прилику да видимо став који су умали ЛДП, Нова Србија и ДСС. Дуго нисмо имали тако очиту прилику да видимо ко се изјашњава против европске оријентације. ЛДП је био неодлучан у другом кругу председничких избора, исто као и ДСС и НС. Не видим на основу чега бисмо сад правили предизборну коалицију с тим странкама. Нико од челника тих странака неће бити премијер у влади ДС, дакле, да не би било дилеме Војислав Коштуница више неће бити премијер. Што се постизборне сарадње тиче, спреман сам да разговарам са свима који хоће да се окупе око пет стратешких принципа. Они су познати: очување интегритета земље, наставак европских интеграција, побољшање економске ситуације и животног стандарда грађана, борба против криминала и корупције и завршетак сарадње с Хагом.

Има ли ДС кандидата за премијера?

- Премијер ће бити из Демократске странке, овај пут ћу на томе инсистирати. Још нисам одлучио ко ће то бити. Желим да направим добру утакмицу и међу кандидатима ДС. Једноставно - ником није загарантовано место, сви имају прилику да се још једном потврде у изборној кампањи. Узимајући у обзир рад у претходној и претходним владама, узећу у обзир њихове потенцијале, али ће важан критеријум бити и да то буде поштен човек неокаљана образа који ће пуном снагом ући у беспоштедну борбу против криминала и корупције. Веома ми је важно што представнике ДС у последњој влади није пратила ниједна афера.

Већ су почела прозивања појединих министара, а не може се искључити да ће их бити још током кампање.

- Афере у кампањи често бивају исконструисане. Кад се нешто покрене у кампањи треба питати зашто их раније нису открили, ако стварно постоји. Најлакше је облатити људе без доказа, а после - прош'о воз. Видим да сада ДСС покушава да спекулише тиме, али то је део елементарне политичке некоректности. На време кажите, уколико нешто приметите. Све остало је прљава кампања.

Докле се стигло с преговорима о предизборним коалицијама?

- Тек смо у почетној фази. Председништво ДС је одлучило да се преговара о проевропској коалицији и за сада је договор постигну са странком Расима Љајића. Не долазе у обзир странке које сам поменуо и, наравно, СРС и СПС. Али одлука ће бити донета не на основу емоција или старих заслуга, него на основу политичких програма и реалне могућности да се оствари 126 мандата за европску Србију - било самостално или с неким у коалицији. Изузетно је важно да се постигне могућност за формирање владе за европску Србију која хоће да чува Косово и Метохију као део земље, да се бори за политику која се окупља око пет принципа који су од кључне важности за развој Србије.

Бисте ли поново сарађивали са ДСС?

- Ако се врати на те принципе, ДСС је добродошла. То се, наравно, односи на сваку другу странку. Србију чекају највеће реформе у нашој историји у свим областима нашег живота - па и реформе у вредносној оријентацији. Не можете се на речима залагати за вредности, а понашати се у нескладу с тим. И када је корупција у питању, или када неко посегне за злоупотребом косовског проблема у страначке сврхе.

Треба у то да убедите бираче који су вам замерили да сте више пута правили уступке.

- Ту замерку сам добијао само од такозваних елита појединих политичких странака.

Могу вам навести имена и бројеве личних карти барем десет ваших гласача који су вам то замерили.

- Председнички избори су показали другачију слику и то је много конкретније од било каквог утиска који имате.

Зато што су председнички избори представљени као нека врста референдума.

- Људи нису глупи и не потцењујте их. Једно је посматрати свет само својим очима. Покушајте да некад размишљате о свету и из друге перспективе. Тек онда ћете бити у стању да уважавате друге и да збиља партиципирате у једном грађанском друштву пуном снагом. Један од најбољих начина да видимо како друштво или грађани функционишу и разумеју стварност, јесу избори на којима се нуде разне опције за које грађани гласају. Дакле, уопште не хајем за примедбе које су долазиле из странака које су имале реалан интерес да ми те примедбе дају. Срећом, грађани Србије показују већу зрелост од поменутих "елита". И наравно да је у питању референдум између политичких опција, кад се одлучује у ком правцу ће Србија да иде. Србија је на председничким изборима јасно гласала да иде према Европској унији и очувању властитог интегритета. И за то је гласало два милиона и 300.000 грађана, што је фантастичан резултат који говори о изузетној зрелости нашег народа. А шта нам кажу емпиријски подаци: 60 процената грађана Србије има неповољно мишљење о ЕУ, али 80 процената грађана хоће у ЕУ, што говори да људи размишљају својом главом. Не гласају људи за мене што сам им мио и драг, него због програма који нудим и што верују да ћу се за њега изборити. А како ћу до резултата да дођем - договором и компромисом или системом некаквих "беспотрудних битака", то грађани остављају мени у мандат. И немојте да имате икакву дилему око тога да кад већина грађана гласа за један програм оставља четири или пет година могућност да човек уради посао који је за њих битан. На концу, обавезан сам да грађанима положим рачуне и испоручим резултат. И то је суштина.

Да ли ће и колико ДС инсистирати и на Косову као кључној тачки у предстојећој кампањи?

- То су два дела једног целог. И Косово и ЕУ, и неодвојиви су. Врло једноставно. Не може се инсистирати на Косову или инсистирати на Европи. Не може једно без другог. Историјски, Косово је Србија са становишта идентитета, и Косово је Србија са становишта међународног права, а чланство у ЕУ је једина могућност економске перспективе наше земље.

По чему је Косово Србија?

- Познато је да имамо проблем са суверенитетом наше земље на Косову након 1999, Војно-техничког споразума из Куманова, и Резолуције 1244. Дакле, Косово је Србија са становишта међународног права, али је чињеница и да после 1999. тамо немамо државне институције, сем заметке неких. Срећом, неке имамо, систем здравства или образовања. У том смислу, врло конкретном, Косово је Србија.

Може ли председник Србије да иде на Косово?

- Може, нажалост, уз одобрење међународних институција. Било који представник власти на Косово може да оде само уз одобрење команданта Кфора. У том смислу нема никакве дилеме да је наш суверенитет добрим делом суспендован. Али, у тој реалности живимо од 1999. до данас, и боримо се да решимо тај проблем. Боримо се за наше Косово. И наставићемо ту борбу, мирно, дипломатски и поштујући међународно право.

Има критичара који тврде да ви, ипак, нећете до краја бранити Косово.

- Да, просто, демистификујем једну важну ствар. У једном делу наше јавности погрешно и злонамерно се ставља знак једнакости између европских интеграција и наводне спремности да се Србија одрекне Косова. Неко намерно покушава да погрешном интерпретацијом ситуације оствари корист. Косово је и историјско и практично питање првог реда за Србију и њене грађане. Злоупотреба косовског проблема јако је штетна управо за потенцијале Србије да свој интегритет брани. То је толико важно државно, међународно питање, да дестабилизује и многе друге земље. Обратите пажњу колико је Косово постало важна тема пред парламентарну кампању у Шпанији, у Словачкој, Чешкој, Румунији...

Шта је максимум који Србија може да добије кад је реч о Косову?

- Са становишта будућег статуса Косова и Метохије не можемо то до краја да проценимо, али знам да морамо да наставимо се боримо, да наставимо политику државног јединства о Косову и Метохији. Од те политике нећу одустати, какав год да буде резултат избора. Инсинуације и клевете које ми неки политичари упућују

апсолутно одбацујем, јер нико од њих није више креирао ову државну политику на КИМ од мене и мог тима. А какав ће бити коначан резултат те политике, видећемо кроз време које долази. Сад па у наредних пет година, још ћемо се борити око будућег статуса Косова и Метохије. Без рата, насиља, угрожавања људских живота, смањивања државних и економских потенцијала ове земље. И верујте да је то могуће. И те како.

У последње време немате много контаката са страним дипломатама, или тога само нема у јавности?

- Нажалост, контакти су проређени. Али ће и нова влада сасвим сигурно морати веома озбиљно да размисли да ли ћемо наставити с повлачењем амбасадора, или ћемо донети неку другу меру. Свака мера коју у спољно-политичком смислу успостављамо, мора да сагледава очување интегритета земље, као и економске перспективе. Свакако се противим снижавању односа на ниво отпавника послова или изолацији коју би произвео прекид дипломатских односа с неким државама. То би нас суштински спречило да бранимо интегритет земље, али и у могућности да развијамо привреду Србије. Дакле, треба пронаћи врло целисходно, практично решење које штити наш интерес. Разговарам са страним државницима, али овог тренутка немам директан контакт с државницима земаља које су признале независно Косово и Метохију. Тај ниво је спуштен на нижи ниво, у Министарству спољних послова. Помоћ Русије је драгоцен а али да би се обезбедило да Косово не постане независно неопходна су шира савезништва и њих морамо да обезбедимо.

Рупел шаље поруку која није од користи европским снагама

Димитрије Рупел је изнео идеју да би земље Западног Балкана требало да се обавезу да неће међусобно спутавати улазак у ЕУ?

- Слажем се са тим да не треба спутавати... Србија, рецимо, и те како подстиче интеграцију Хрватске у ЕУ, јер то онда олакшава Србији пут у ЕУ. Србија жели најбољу економију у Хрватској, јер то онда обезбеђује и Србији развој економије. Ако су економски заостале земље у окружењу, биће и Србија генерално гледајући у економском заостајању. Што се Косова тиче, Косово није држава, није чланица УН.

Србија дакле неће ометати чланство нити једне државе чланице УН у Европску унију. Али, Рупел шаље поруку која није од користи европским снагама у Србији. И то нажалост није први пут. Из ЕУ долазе поруке које нису увек благодатне према европским интеграцијама Србије, али и то је реалност. Али то не значи да немамо пријатеље у ЕУ. Има и земаља, и политичара и појединаца који желе да Србија уђе у ЕУ, стварно а не само на речима. Ми ћемо се на наше пријатеље ослањати у ЕУ, упркос тежњама појединаца, да Србија стварно не уђе у процес европских интеграција, као и да круг пријатеља проширимо.

Ко су пријатељи Србије у ЕУ?

- Неке сам пре извесног времена посетио, председник Румуније је искрени пријатељ Србије, али чак и са земљама које данас не доносе одлуке у складу са нашим националним интересима, морамо да водимо дијалог и да их убеђујемо у исправност нашег става и тако се боримо за своје интересе. Знамо да постоје земље које данас немају превише разумевања за Србију али то је једноставно тако, не можете свуда имати пријатеље, не могу вас сви волети, али битно је да обезбеђујете могућност и одбрану интереса своје земље упорно и стално. Ни једна земља није ушла у Европу, а да није имала неку снажну земљу која је подржавала. То је јако важно, ми морамо да пронађемо такву земљу.

Политика галопирајућег признавања Косова доживела је потпуни слом

Из ДСС стижу поруке да су ови избори изјашнавање о Косову.

- У праву сте, али то је вештачка тема, јер је јединствена државна политика о Косову и Метохији остварила најшири консензус нашег друштва. Могуће је да они желе да иступе из договорене државне политике, али ја ћу наставити да је заступам и браним свом снагом. Дакле, у Европу ћемо ићи са својим идентитетом, бранићемо Косово, као што би то чинила свака нормална, демократска земља, бранићемо наше људе и нашу заоставштину на Косову. Као што принципијелно бранимо и Албанце и њихова права на Косову, јер тиме потврђујемо наш европски карактер и идентитет. И да се у датим околностима, које нимало нису лаке, изборимо за све за шта је могуће изборити се на Косову.

Има ли више смисла дипломатска борба?

- Како да нема.

Косово је фактички прогласило независност...

- Моје питање је - и?

Много је држава које су то признале.

- Колико?

Ако се не варам - 28.

- Било је предвиђено да ће на данашњи дан бити око 57 држава које ће признати независно Косово. Политика галопирајућег признавања Косова и Метохије доживела је потпуни слом. А то је дипломатска борба Србије обезбедила. Континуитет спољне политике који имамо већ годинама, који сам дефинисао пре неколико година као председник и сада кроз Министарство спољних послова даје резултат.

И очекујете да САД повуку признање?

- Наравно, нисмо пали с Марса да очекујемо да САД тек тако повуку признање. Али радимо све оно што можемо, и при том се понашамо политички реалистично. Не срљамо. Наш притисак јесте на УН и Савет безбедности. И ево, у СБ, реално, нема већине за независност, нити за било какву одлуку која Косово приближава независности. Радимо и с другим међународним институцијама које су одлучујуће важне за нека будућа гласања на Генералној скупштини УН - Исламском конференцијом, Афричком унијом, Покретом несврстаних... Уколико не буде било гласања у правцу независности Косова на нивоу тих организација, вероватноћа да Косово призна Генерална скупштина је минимална. А ако на следећој Генералној скупштини спречимо независност Косова, остварили смо несумњиву спољнополитичку победу. А тада можемо да бранимо наше интересе и даље. Више је него очигледно у ЕУ да није јединствена око признања независности Косова. Постоји чињеница - с оне стране политичког морала - да су земље у региону под страховитим притиском САД да признају Косово као независну државу. И видим наговештај да ће неке земље то урадити. Словенија је то урадила. Не бих саветовао Хрватској да то уради, јер ће то нанети штету нашим односима. То важи за све регионалне земље. Мислим да неки људи у администрацији САД врше веома штетну улогу управо кад је у питању спољнополитички интерес САД на Балкану инсистирајући на томе. Не желим непријатељски однос Србије са САД. Напротив, желим партнерски однос, јер, на крају крајева, ми наше Косово не можемо да одбранимо и без сагласности САД на крају, па се морамо борити и за њихов глас у СБ.

Побољшана у Војсци

- **Данашњи (разговор је вођен у четвртак) састанак у Генералштабу завршен је позитивно.**

Договорено је повећање плата у Војсци. Идемо у опремање... Имаћемо сва документа на располагању како не бисмо ишли у реформу Војске без потребне платформе. Коначно би требало да решимо велики проблем 13.000 хиљада стамбено незбринутих. У војсци некадашње Југославије постојала је стамбена политика, а деведесетих нико тај проблем није решавао. Неки су генерали добијали цвећаре, а подофицири и официри нису имали шансу за решавање основних социјалних проблема. У сваком случају циљ је да наша војска буде друга по снази у региону, имајући у виду величину земље и економски потенцијал. Прва је Румунија као већа земља, с већим бројем припадника оружаних снага.